

Laidiens: 04.02.2005., Nr. 20

Ministru kabineta noteikumi Nr.91

Rīgā 2005.gada 1.februārī (prot. Nr.7 37.§)

Noteikumi par budžetu finansēšanas klasifikāciju

Izdoti saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību 11.panta 1.punktu un 43.panta pirmo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1.Noteikumi nosaka vienotu valsts budžeta un pašvaldību budžetu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu budžetu finansēšanas klasifikāciju pēc kreditora tipa (1.pielikums) un pēc finanšu saistību veida (2.pielikums). Budžetu finansēšanas klasifikāciju (turpmāk — klasifikācija) piemēro valsts, pašvaldību budžetu, valsts un pašvaldību budžeta iestādes budžeta plānošanai, uzskaiti un pārskatu sagatavošanai.

2.Klasifikācija nosaka to finansēšanas operāciju iedalījumu pēc kreditora tipa un finanšu saistību veida, kuras rada finanšu instrumentu vērtību atlikuma izmaiņas.

3.Klasifikācijas piemērošana nodrošina iespēju analizēt budžeta līdzekļu izlietojumu un uzskaiti.

2. Klasifikācija pēc kreditora tipa

4.Klasifikācijas kategorijās pēc kreditora tipa tiek uzskaitīti valdības dažādu veidu aizņēmumi, parādu atmaksa (dzēšana), valdības īpašumā esošo naudas līdzekļu (arī depozītos ieskaitīto) un likviditātes uzlabošanai iegādāto vērtspapīru apjoma izmaiņas.

5.Klasifikācijas kategorijas aptver visu finanšu maksājumu plūsmu starp dažādiem valsts pārvaldes līmeņiem (budžetiem), finanšu un citām iestādēm un organizācijām, kuras rezultātā izveidojas minēto pārvaldes līmeņu, finanšu un citu iestāžu un organizāciju finanšu saistības, izņemot saistības, kuras rodas, īstenojot valsts ekonomisko politiku (šīs saistības klasificē budžeta iedaļā “Aizdevumi un atmaksa”).

2.1. Iekšējā finansēšana

6.Klasifikācijas sadaļā “Iekšējā finansēšana” uzskaita visas finansēšanas operācijas, kuras tiek veiktas starp dažādiem valsts pārvaldes līmeņiem (budžetiem) un ekonomiskajām vienībām atbilstoši klasifikācijas sadalījumam (t.i., valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta, pašvaldību pamatbudžeta un speciālā budžeta līdzekļiem). Šajā sadaļā iekļauj arī dažādu veidu depozītu, vērtspapīru un skaidrās naudas līdzekļu izmaiņas.

7.Klasifikācijas kategorijā “No citām valsts pārvaldes struktūrām” uzskaita visas saistību izmaiņas, kas noformētas līguma veidā ar norādītu atmaksas termiņu, attiecībā pret jebkuru valsts pārvaldes līmeni (budžetu), aizņēmumu, atmaksu, vērtspapīru pārdošanu un izpirkšanu, kā arī to valsts (pašvaldības) izlaisto vērtspapīru apjoma izmaiņas,

kurus iegādājušās citu valsts pārvaldes līmeņu (valsts vai pašvaldības budžetu) vai viena pārvaldes līmeņa dažādu budžetu veidu pārvaldes institūcijas, lai uzlabotu savu finanšu likviditāti.

8.Klasifikācijas kategorijā “No citām valsts pārvaldes struktūrām” uzskaitītos finanšu līdzekļus izslēdz valsts un pašvaldību pamatbudžetu un speciālo budžetu pārskatu konsolidēšanas laikā. Šajā klasifikācijas kategorijā neuzskaita tās parādu saistības, kuru īpašnieki ir valsts nefinanšu uzņēmumi vai valsts finanšu iestādes (Latvijas Banka, valsts komercbankas), un saistības pret viņiem no valsts pārvaldes iestāžu (budžetu) puses. Šajā kategorijā klasificē konkrēta pārvaldes līmeņa (budžeta) tīrās parāda saistību izmaiņas attiecībā pret citu minētā līmeņa (budžeta) iestādi (speciālā budžeta iestādi (fondu)) vai zemāku pārvaldes līmeni (budžetu).

9.Klasifikācijas kategorijas “No citām valsts pārvaldes struktūrām” pozīcijās izmaiņas var notikt sakarā ar pašu izlaisto vērtspapīru uzpirkšanu (likviditātes uzlabošanai) vai finanšu aizņēmumu saņemšanu un to atmaksu. Valsts pārvaldes iestāžu (budžeta) īpašumā esošo valdības vērtspapīru rezervju apjoma izmaiņas uzskaita tikai tad, ja iegāde ir saistīta ar līdzekļu ieguldījumu, lai uzlabotu finanšu likviditāti. Ja valsts (pašvaldību), valsts komercsabiedrību izlaistie vērtspapīri tiek iegādāti, lai īstenotu ekonomisko politiku, līdzekļus klasificē budžeta iedaļā “Aizdevumi un atmaksa”. Ja konkrētā budžeta iestāde nevar sniegt informāciju par vērtspapīru iegādes nolūku, piemēro šādus pamatnosacījumus:

9.1.ja īpašumā iegādāti vērtspapīri, kurus izlaidis (emitējis) augstāks valsts pārvaldes līmenis (budžets), to iegādi pielīdzina finanšu resursu likviditātes uzlabošanai un finanšu resursus klasificē budžeta finansēšanas kategorijās;

9.2.ja īpašumā iegādāti vērtspapīri, kurus izlaidusi (emitējusi) zemāka pārvaldes līmeņa (budžeta) iestāde, to iegādi pielīdzina valdības ekonomiskās politikas īstenošanai un finanšu resursus klasificē kā aizdevumu budžeta iedaļā “Aizdevumi un atmaksa”.

10.Klasifikācijas kategorijā “No Latvijas Bankas” uzskaita visas valsts un pašvaldību budžetu un iestāžu prasību un saistību apjoma izmaiņas, aizdevumu, īpašumā esošo valdības vērtspapīru un depozītos noguldīto naudas līdzekļu apjoma izmaiņas Latvijas Bankā.

11.Klasifikācijas kategorijā “No komercbankām” uzskaita visus finanšu resursu avotus, kurus valsts un pašvaldību budžeti un to iestādes saņem no komercbankām, kā arī klasificē komercbanku īpašumā esošos valsts vai pašvaldību izlaistos vērtspapīrus.

12.Klasifikācijas kategorijā “No komercbankām” neklasificē to valsts vai pašvaldību izlaisto vērtspapīru apjomu, kurus iegādājušies komercbanku klienti un kurus tie uzglabā komercbanku kontos. Šo vērtspapīru apjomu atspoguļo atbilstoši to faktisko īpašnieku klasifikācijas kategorijām (valsts nefinanšu pārvaldes iestādes, komersanti, mājsaimniecības (iedzīvotāji), juridiskās un fiziskās personas).

13.Klasifikācijas kategorijā “Pārējā iekšējā finansēšana” klasificē visus finanšu resursus, kas tiek saņemti no jebkuras citas iepriekš neklasificētas ekonomikas struktūrvienības (t.i., līdzekļus, kas tiek saņemti ar privāto apdrošināšanas sabiedrību, dažādu rezerves un pensiju fondu starpniecību, kuri darbojas ārpus valsts pārvaldes sektora).

14.Klasifikācijas kategoriju “Korekcijas” piemēro, ja pārskatos, kurus saņem no dažādiem informācijas avotiem, nav iespējams noteikt konkrētu vērtspapīru emisijas cenu, komisijas maksājumu un nominālās vērtības izmaksas. Šajā kategorijā klasificē arī valdības izlaisto vērtspapīru apjomu, kuru netirgo par skaidru naudu, bet emitē, lai palielinātu valsts uzņēmumu kapitāla daļu. Šo kategoriju piemēro arī tad, ja ar vērtspapīru izlaidumu tiek aizvietotas valdības pārņemtās valsts iestāžu un organizāciju parādu saistības.

2.2. Ārējā finansēšana

15.Klasifikācijas kategorijā “No pasaules ekonomiskās attīstības organizācijām” uzskaita visus aizņēmumus (no kuriem atņemtas atmaksātās summas), kuri saņemti no tādām starptautiskajām organizācijām (piemēram, Pasaules banka, Āzijas attīstības banka), kuru sastāvā ir vairākas dalībvalstis un kuras līdz ar to nevar attiecināt uz kādas konkrētas valsts valdību.

16.Starptautiskā valūtas fonda aizdevumus klasifikācijas kategorijā “No pasaules ekonomiskās attīstības organizācijām” neuzskaita, jo Starptautiskā valūtas fonda pamatfunkcija ir naudas un kredītu līdzekļu regulēšana un līdz ar to jebkuri finanšu pārskaitījumi, kas atspoguļojas valdības rēķinos saistībā ar Starptautisko valūtas fondu, jāuzskaita kā saistības ar naudas un kredīta iestādēm.

17.Starptautisko organizāciju piešķirto kredītu var izmantot kā tiešu aizdevumu valdības iestādei — aizņēmējam — vai kā kredītu preces piegādātājam. Ja starptautisko organizāciju piešķirto kredītu izmanto kā kredītu preces piegādātājam, kredīta saņēmējs saņem iekārtas, materiālus vai noteikta veida pakalpojumus.

18.No starptautiskajām organizācijām finanšu līdzekļus var saņemt gan ārvalstu, gan nacionālajā valūtā, kurā tās ir uzkrājušas līdzekļus no iepriekšējo kredītu atmaksātajām summām un procentu maksājumiem.

19.Klasifikācijas kategorijā “No pasaules ekonomiskās attīstības organizācijām” uzskaita visas summas, kuras jāatmaksā gan ārvalstu, gan nacionālajā valūtā. Saņemto kredītu reģistrē brīdī, kad maksājumu uz kredīta rēķina saņem preču vai citu materiālo vērtību piegādātājs.

20.Klasifikācijas kategorijā “No ārvalstu valdību pārvaldes iestādēm” uzskaita pilnu aizdevuma apjomu un atmaksātās summas, kas saņemtas no ārvalstu valdību pārvaldes iestādēm, kā arī tos aizņēmumus, kas saņemti no ārvalstu oficiālajām kredītiestādēm un fondiem, ja tie ir veidoti no valstu valdību līdzekļiem. Ārvalstu piešķirtos aizdevumus un kredītus uzskaita brīdī, kad tie faktiski izņemti no rēķina, nevis brīdī, kad šāds kredīta rēķins bija atvērts. Minēto rēķinu apjomu reģistrē pilnā apmērā (bruto), nevis pēc līdzekļu atlikuma tajā.

21.Klasifikācijas kategorijā “Pārējā ārvalstu finansēšana” uzskaita visus pārējos kredītus, kas saņemti no ārvalstu bankām (nerezidentiem), — gan kredītu ar norādītu konkrētu naudas summu un atmaksas termiņu, gan arī piešķirto kredītu līgumā fiksētas kredītlīnijas apmērā.

22.Klasifikācijas kategorijā “Pārējā ārvalstu finansēšana” uzskaita arī kredītus, kas piešķirti preču un citu materiālo vērtību piegādātājiem. Kredīta summu uzskaita klasifikācijas izdevumu daļā brīdī, kad saņemtas materiālās vērtības atbilstoši līgumam par to piegādi, vienlaikus finansēšanas daļā uzskaita operāciju kā saņemto kredītu piegādātājiem. Tā dzēšanu uzskaita faktiski atmaksāto līdzekļu apmērā. Ja atmaksājamās summas apmēros ir iekļauti procentu maksājumi par kredīta izmantošanu, tos klasificē kā budžeta izdevumus.

23.Klasifikācijas kategorijā “Skaidrās naudas, depozītu un īpašumā esošo vērtspapīru apjoma izmaiņas (iegāde likviditātes uzlabošanai)” uzskaita faktiskās valdības rezerves ārvalstu valūtās, ārvalstu bankās noguldītajos depozītos vai īpašumā esošajos ārvalstu vērtspapīros. No šīs kategorijas izslēdz valdības tiešos aizdevumus citām valdībām vai ekonomiskās attīstības institūcijām. Šajā kategorijā ietver arī aizdevumu dzēšanas fondu uzskaiti.

24.Saimnieciskā gada beigās klasifikācijas slēguma rezultātu pārceļ uz attiecīgajām budžeta nenodzestā parāda klasifikācijas kategorijām.

3. Klasifikācija pēc finanšu saistību veida

25.Klasifikācijas kategorijās pēc finanšu saistību veida dalījumā pa finanšu instrumentu veidiem uzskaita dažādu veidu gan iekšējās, gan ārējās finanšu saistības: